

KURJER POZNAŃSKI

wychodzi dwa razy dziennie

Odpowiedzialni kierownicy działów: kultury i sztuki Witold Noskowski, gospodarczego i giełdowego dr. Marjan Chelminowski, wiadomości potocznych Bogdan Piotrowski, za inne działy odpowiada Antoni Konieczny, wszyscy w Poznaniu.

Wydawnictwo Sp. Akc. Drukarnia Polska
w Poznaniu, św. Marcin 70

Nr. 61 Wydanie P

Poznań, czwartek dnia 7 lutego 1935

Rok 30

Poznań, 6 lutego.

Ostatni akt

Przed oczyma naszymi rozgrywa się ostatni akt zjednoczenia narodu niemieckiego, usunięcia dzielących go przez długie wieki różnic dzielnicowych i partykularnych, które w przeszłości były przyczyną tyłu rywalizacji, walk i zmagani, rozsadzających jedność narodową. Dyktator Trzeciej Rzeszy, Adolf Hitler uznał, że nadeszła chwila odpowiednia, by kilkoma silnymi uderzeniami doprowadzić do końca proces, zapoczątkowany formalnie sto lat temu przez utworzenie związku celnego, obejmującego większość państw niemieckich, — korzeniami swemi sięgający jednak jeszcze dalej wstecz, do okresu walk z inwazją napoleońską.

W atmosferze tych właśnie „Freiheitskriege“, w atmosferze studenckich „burschenschaftów“ i „tugend-schaftów“, oraz płomiennych „mów“ Fichtlego, skierowanych „an die deutsche Nation“, szukać należy początków współczesnego nacjonalizmu niemieckiego, obejmującego wszystkie ziemie niemieckie, zwalczającego energicznie partykularyzmy krajowe i dynastyczne.

Droga do wytkniętego celu była jednak jeszcze długa i uciążliwa. Wprawdzie w r. 1834 doszło, pod wpływem hasel, rzucanych przez twórcę narodowej szkoły ekonomicznej Fryderyka Listę, do utworzenia wspomnianego już związku celnego, wprawdzie parlament wszechniemiecki, obradujący w Frankfurcie nad Menem w r. 1848, proklamował utworzenie jednego zjednoczonego państwa pod władzą króla pruskiego Fryderyka Wilhelma IV, któremu ofiarowano koronę cesarską, — mimo to jednak antagonizmy między władcami poszczególnych państw niemieckich, podsycane wydatnie i z zagranicy, były jeszcze zbyt silne, by, po częściowej unifikacji gospodarczej, mogła przyjść odrazu unifikacja polityczna.

Ale już w kilkanaście lat potem w życiu ówczesnych Niemiec dochodzi do roli kierowniczej człowieka, który swe wielkie zdolności i brutalną, nieprzebierającą w środkach energię w całości oddaje na usługi dzieła zjednoczenia. Jest nim późniejszy „żelazny kanclerz“ — Otto v. Bismarck.

Doprowadza on najpierw — po wojnie prusko - austriackiej z r. 1866 — do utworzenia Związku Północno-Niemieckiego, sięgającego po Men, poczem kolejno pozyskuje i południowe państwa niemieckie dla swych planów. Cementem Drugiej Rzeszy Niemieckiej staje się krew, przelana w zwycięskiej rozprawie z Francją w latach 1870/71. W dniu 18 stycznia 1871 r. w zwiędzianej sali pałacu wersalskiego król pruski Wilhelm wkłada na swe skronie koronę cesarza Niemiec...

Mimo wszystko jednak — mimo wspólnej polityki zagranicznej, wspólnej armii i innych wspólnych urządzeń państwowych — kraje związkowe zachowały jeszcze dużą samodzielność w

Dyskusja budżetowa w Sejmie

Dzisiaj zakończono generalne debaty i przystąpiono do rozpatrywania poszczególnych pozycji budżetowych

Warszawa. (Tel. wł.) Dziś w dalszym ciągu w Sejmie toczy się debata generalna nad budżetem. Pierwszy przemawiał pos. Langer (Str. Lud.), następnie Niedziałkowski (PPS) i Chądzyński (NPR).

Pos. Langer zajął się przede wszystkim zagadnieniami wsi i stwierdził, że wbrew zapowiedziom kryzys nie zanika, a szczególnie silnie odbija się na wsi. Po raz pierwszy w Sejmie usłyszano z ław porządkowych krytykę administracji skarbowej, na co opozycja wskazywała od lat, ale jej wystąpienia traktowano negatywnie, a nawet nieraz obrzucano ją inwektywami, insynuując antypaństwowość. Trzy i pół miliona gospodarstw wiejskich pracuje deficytowo. W takim stanie rzeczy nie może być mowy o przezwyciężeniu kryzysu.

Pos. Niedziałkowski w swoim przemówieniu poruszył zagadnienia międzynarodowe, a zwłaszcza stosunek Polski do Niemiec. Stwierdził, że nasz stosunek do Gdańska uległ zupełnej zmianie i dzisiaj traktat wer-

salski w wolnym mieście został całkowicie poszarpany. Gdańsk obecnie jest właściwie częścią Trzeciej Rzeszy. Socjalistów wysłała się tam do obozów koncentracyjnych w Niemczech. Jako redaktor „Robotnika“ musi stwierdzić, że nawet osoba p. Prezydenta Rzplitej nie jest tak chroniona przez cenzurę, jak osoby Hitlera i Göringa.

Pos. Chądzyński zaczął omawiać upośledzenie robotników w pa-

nującem przesileniu i dowodził, że rząd obecny niszczy całkowicie dorobek ubezpieczeń społecznych.

Po wyczerpaniu dyskusji generalnej Sejm omówić ma jeszcze dzisiaj poszczególne działy, a mianowicie: budżet Prezydenta, Sejmu i Senatu, prezydium rady ministrów, Najwyższej Izby Kontroli, ministerjum spraw wojskowych i funduszu kwaterekowego. (w)

W rocznicę tragicznych wydarzeń

Paryż. (PAT.) Szóstego lutego, w rocznicę tragicznych wydarzeń większość pism poświęciła artykuły wstępne wspomnieniom o krwawych wypadkach. Kilka organizacji wydało odezwy.

„Unja b. kombatantów“ przypomina zeszłoroczne manifestacje i oświadcza, że były one pierwszym ostrzeżeniem. B. kombatanci — głosi odezwa — domagają się reformy wybor-

czej, ustroju państwowego oraz reform społecznych.

Organizacja „Krzyż Ognisty“ ogłasza odezwę, w której m. in. oświadcza: „Nie służymy ani politykom, ani rządowi. Zadne spiski, loże, komitety i partje nie pozyskają naszych sił. Rząd obecny, lawirujący między sztandarem czerwonym i trójkolorowym, twórca inflacji oraz etaryzmu nie znajdzie nas u swego boku“.

zakresie swych stosunków wewnętrznych, a naturalnym oparciem dla tej samodzielności byli ich dziedziczy królowie i książęta. Z drugiej strony czynnikiem unifikacyjnym staje się rosnąca wciąż supremacja Prus, które coraz bardziej narzucają swą strukturę biurokratyczno - militarną nietylko urządzeniom ustrojowym, ale i duchowości reszty krajów niemieckich.

Przychodzi wielka wojna i katastrofa roku 1918-go. W narodzie niemieckim chwilową przewagę — w drodze reakcji przeciw skompromitowanej dynastji Hohenzollernów — uzyskują prądy lewicowe i demokratyczno-liberalne. Uważny obserwator życia niemieckiego zdaje sobie jednak od samego początku sprawę, że zwycięstwo tych prądów jest tylko pozorne i że nacjonalizm wszechniemiecki, spotęgowany jeszcze okresem upokorzeń narodowych, lada chwila wybuchnie silniejszym jeszcze, niż przed wojną, płomieniem.

Nie trzeba było na to długo czekać. Po krótkim okresie chaosu rewolucyjnego na przełomie lat 1918/19 już polityka kierowników republiki wejmarskiej, czy to byli demokraci, czy centrowcy, czy nawet socjaliści, idzie zdecydowanie w kierunku narodowym. Ciekawym jest przytem stwierdzić, że ta wyklonana przez przywódców ruchu hitlerowskiego „rewolucja listopadowa“ r. 1918 uprzętnęła z drogi jedną z głównych przeszkód, pozostałych jeszcze w pochodzie ku ostatecznej unifikacji Rzeszy: obaliła mianowicie dynastje krajowe. Równie zaś potępiana przez Hitlera i jego satelitów konstytucja wejmarska dała sankcję prawną temu przełomowemu wydarzeniu. Poza tem w ciągu tej krótkiej ery republikańskiej skasowano odrębność szeregu drobnych krajów związkowych (łącząc np. szereg dotychczasowych ksiąstewek w jeden większy kraj związkowy: Tu-

ryngię), co także było dużym krokiem naprzód.

W tych warunkach Hitler, doszedszy do władzy, miał już zadanie w dużym stopniu ułatwione, tembardziej, że mocne oparcie, jakie stworzony przezeń ruch znalazł w szerokich rzeszach narodu niemieckiego, pozwoliło mu przystąpić do reform najbardziej nawet radykalnych.

Już w pierwszych miesiącach swych rządów wydaje on szereg ustaw, poważnie ograniczających odrębność krajów związkowych; kraje te otrzymują specjalnych „namiestników“ (Statthalter), wyposażonych we władzę niemal dyktatorską i uzależnionych w praktyce tylko od „Führera“. Wkrótce potem następuje zniesienie Rady Rzeszy (Reichsratu), która w ustroju państwowym była wyrazicielką czynnika federalnego w przeciwieństwie do niwelacyjnie ukształtowanego Reichstagu. Zniesieniu ulegają też sejmy krajowe (Landtagi). Chwilowo utrzymano jeszcze istnienie samych krajów związkowych w ich dotychczasowych granicach — z własnymi rządami, pozbawionymi zresztą dużej części dawnych uprawnień.

Nadchodzi jednak chwila, kiedy i same kraje związkowe w obecnych swych granicach przestaną istnieć. Nowa fala zasadniczych reform ustrojowych zapoczątkowana została dnia 30 stycznia r. b. w drugą rocznicę „rewolucji narodowo - socjalistycznej“ ustawą o namiestnikach (Reichsstatthalter-Gesetz), idącą jeszcze bardziej w kierunku centralistycznym, niż ustawy z r. 1933 i 1934. Równocześnie zapowiedziany został nowy podział administracyjny Rzeszy na t. zw. „Reichsgaue“ (okręgi), które mają zastąpić dotychczasowe kraje. Przy wytyczaniu granic tych nowych jednostek administracyjnych mają być wprawdzie uwzględnione właściwości i odrębności regionalne,

mimo to jednak nowy podział Rzeszy oznacza nic innego, jak tylko ostateczną likwidację dotychczasowych partykularyzmów wewnętrzno - niemieckich.

Fakt ten ma swą dużą wymowę także na zewnątrz, jako przejaw wrażliwej spójności państwa niemieckiego, które pragnie skonsolidować się od wewnątrz, nim przystąpi do realizowania programu swej ekspansji zewnętrznej.

Poza obrębem zjednoczonego państwa pozostała z dawnych etnograficznych ziem niemieckich tylko Austria. Jej ludność podzieliła się wyraźnie na dwa zwalczające się odcłamy: jeden oczuwa się do związku z resztą narodu niemieckiego i wypowiada się za „anschlussem“ także państwowym, — drugi ceni wyżej tę odrębność ducha i struktury społecznej, jaka wytworzyła się w nim w ciągu długich wieków historii, i pragnie utrzymania osobnego państwa austriackiego.

W jaki sposób zagadnienie austriackie zostanie ostatecznie rozwiązane, trudno narazie przewidzieć, — w każdym razie jest ono już teraz zarzewiem groźnych konfliktów międzynarodowych. Że bowiem Trzecia Rzesza nie zrezygnuje ze swych dążeń do zagarnięcia wszystkich ziem, zamieszkałych przez ludność, mówiącą językiem niemieckim, — jest rzeczą więcej niż pewną. Leży to na linii owej potężnej dynamiki uczuć nacjonalistycznych, jaka znalazła swój wyraz w plebiscycie saarskim w dniu 13 stycznia r. b.

Coraz jaśniejszem się staje, że tej dynamice, która wychodzi już poza sferę uprawnionych dążeń narodowych i, niezależnie nawet od sprawy Austrii, nasiąka coraz bardziej duchem zaborczości i pożądania ziem cudzych, muszą być nałożone z zewnątrz mocne hamulce, jeśli nie mamy się stoczyć w otchłań nowej, jeszcze straszliwszej wojny.

Rezultaty londyńskie

Pamiętamy wszyscy, że gdy Laval, po parokrotnym odkładaniu podróży, wyjechał wreszcie do Rzymu, świat z pewnością niewiarą czekał na wyniki jego rozmów z Mussolinim. Sceptycyzm wszakże zawiódł — osiągnięto więcej, aniżeli opinia się spodziewała.

Pod tym względem przypomina ostateczną podróż londyńska pp. Flandriana i Lavala rozmowy rzymskie. Sceptycy — bo było ich niemało i tym racy — pomylili się. Konferencja londyńska stała się wielkim sukcesem w polityce mocarstw zachodnich, zwłaszcza dla dyplomacji francuskiej. Ministrowie francuscy wyjeżdżać mogli z Londynu z uśmiechem na ustach, — Francja utwierdziła swą niezmiernie silną pozycję.

Główny wynik narad londyńskich da się ująć w jednym zdaniu: państwa zachodnie, czyli b. aljanci z wojny światowej, osiągnęli niespotykaną od listopada 1918 jednomyślność co do głównych zadań polityki pokojowej w Europie i — coby więcej — ustanowili jednolitą metodę akcji na rzecz bezpieczeństwa europejskiego. Mówiąc konkretnie, doszli do zrozumienia, że anulowanie V części traktatu wersalskiego, która stała się w ostatnich czasach martwą literą, musi pociągnąć za sobą zawarcie powszechnej umowy o zbrojeniach, co równa się ujęciu zbrojeń niemieckich w trwale karby.

Drugim, całkiem już bezpośrednim rezultatem jest postanowienie o zawarciu wkrótce konwencji lotniczej, która określi wzajemną pomoc Francji, Anglii i Włoch, poza tem Belgii i Niemiec w razie napadu napowietrznego.

Konwencja ta stanowi ni mniej, ni więcej, tylko rodzaj aljansu wojskowego wymienionych państw, a przez przewidziany w nim udział Rzeszy zmierza wyraźnie do unieszkodliwienia ewentualnej agresji lotniczej Niemiec, której stale obawiają się na zachodzie.

Narady londyńskie ograniczyły się do ustalenia programu rokowań, jakie czekają teraz mocarstwa zachodnie oraz konferencję rozbrojeniową w Genewie.

Z naszego polskiego punktu widzenia przedstawia jednakowoż bilans porozumienia francusko-angielskiego ten niestety wielki brak, że ustanawiając dokładne ramy dla bezpieczeństwa w Europie zachodniej, pozostawia Europę wschodnią niejako samopas. Uwytknięto się z całą siłą, że potężnemu blokowi zachodniemu Francji, Anglii i Włoch — wraz z przewidzianą współpracą Rosji — przeciwstawia się płynna Europa wschodnia, gdzie z natury rzeczy będzie wolne pole dla gry tego, kto okaże się tu najsilniejszy. Wiedzą o tem Niemcy. Ale wiedzieć o tem musi i Polska, — i właśnie dlatego nie powinna lekceważyć tych słabszych coraz bardziej nici, które ją jeszcze wiążą z mocarstwami zachodnimi.

Londyn winien stać się dla nas rodzajem „memento“.

O tem, z jakim zaciekawieniem śledziła opinia włoska konferencję londyńską, świadczą poniższe uwagi naszego korespondenta rzymskiego, które publikujemy pomimo, że pisane były w przeddzień konferencji.

RZYM WOBEC KONFERENCJI LONDYŃSKIEJ

(Od własnego korespondenta „Kurjera Poznańskiego“).

Rzym, 31 stycznia.

W przeddzień jjazdu francusko-angielskiego w Londynie nadeszły tu zarówno z Paryża jak z Londynu pesymistyczne informacje co do ewentualnych rezultatów tego doniosłego spotkania. Rzecz jasna, iż horoskopy stawiane mu przedstawiały się inaczej przed plebiscytem w Saarze, a inaczej obecnie, kiedy wynik plebiscytu uderzył Niemcom do głowy tak, że nie myślą oni jak przedtem traktować jedynie o równości zbrojeń i praw dla siebie, ale występują z corazto nowymi żądaniami. Fakt ten przyczynił się do skomplikowania i pogorszenia sprawy tak zasadniczej, jaką dla Francji i dla zabezpieczenia pokoju w Europie jest sprawa bezpieczeństwa oraz związana z niem kwestja redukcji zbrojeń.

Różnica poglądów, jaka istnieje między Paryżem a Londynem, polega na tem, że Francja chce być zabezpieczona nie tylko od bezpośredniego ataku Niemiec, co Hitler, podobnie jak wszystkie poprzednie rządy niemieckie, solennie przyrzeka, ale i od ataku pośredniego, od czego Berlin zreszcie się wywija, zostawiając sobie wolną rękę. W tem leży sedno problemu.

Co do Anglii zaś, to o ile jest ona skłonna dać Francji niejaki gwarancje w pierwszym wypadku, to nie chce natomiast słyszeć o dalszym wwiązaniu siebie rąk w sprawy kontynentu europejskiego. Innymi słowy Anglija daje Francji Locarno i conajwyżej wyrażniejszą jego interpretację, ale wzmianka żąda jednak zniesienia części V traktatu wersalskiego. Poza tem stanowisko francuskie różniłoby się od angielskiego na następującym punkcie: Francja byłaby skłonna zrobić Niemcom pewne koncesje, proponowane przez Londyn, ale pod warunkiem że Niemcy wpraw w wrót do Ligi, a potem będzie się dyskutować.

Rząd angielski zaś domaga się, żeby Francja przyznała wpraw równość praw Niemcom, a potem dopiero chciałby dyskutować problem bezpieczeństwa Francji. Otóż co do tego punktu zapewne nie trudno przyznać się porozumieć obu stronom. Następująca się natomiast inne daleko ważniejsze przeszkody.

Anglija nie chce, by Francja wróciła do dawnego przymierza wojskowego

z Rosją, bo doprowadziłyby to do utworzenia się na kontynencie dawnych silnych bloków, czego Anglija za wszelką cenę chce uniknąć. W myśl zatem zasady równowagi sił kontynentu i dla odciążenia Francji od Rosji, Anglija skłonna ma być, jak tu donoszą, do ustępstw w zakresie wyraźniejszej interpretacji Locarno, t. j. ewentualnie ściślejszego określenia napastnika, współdziałania flot powietrznych angielsko-francuskich na wypadek wojny i udziału w kontroli wykonania rozbrojenia. Wszystko to jednakże pod warunkiem zgody Francji na zniesienie klauzul militarnych traktatu wersalskiego. Negocjacje londyńskie byłyby zatem wstępem do zawarcia konwencji o redukcji zbrojeń i kontroli międzynarodowej w myśl deklaracji o równości praw z 11 grudnia 1932 r.

Francja zaś ze swej strony domaga się wobec wzmożonej prężności Niemiec, by Anglija przychyliła się do jej tezy, którą tu ujęto w następujące trzy punkty: 1) skłonienie Niemiec do

powrotu do Ligi i do przystąpienia do paktu wschodniego oraz do paktu rzymskiego, dotyczącego Austrii; 2) udzielenie Francji nadwyżki zbrojeń, któraby zrównoważyła potencjalne uzbrojenie Niemiec; 3) zobowiązanie Anglii do obrony całym jej wpływem paktu wschodniego i paktu rzymskiego.

Otóż przewiduje się tu, iż gdyby nawet rząd angielski zgodził się zażądać od Niemiec przystąpienia do paktów, wymienionych w pierwszym punkcie, to nie zgodzi się na dalsze punkty, zwłaszcza zaś na ostatni, z uwagi na własną opinię publiczną. Ale nie uważa się też za wyłączone, że słuszne zaniepokojenie Francji z powodu niemieckich zbrojeń może się też udzielić Anglii i przechylić decyzję rządu angielskiego na stronę Francji. Lecz na to potrzeba jeszcze jakiegoś czasu. Londyn więc, jakkolwiek wypadnie mu liczyć się z argumentem rosyjskim, jakim dysponuje Paryż, nie pójdzie zdaje się w ustępstwach poza linię wskazaną powyżej, nie chcąc uczestniczyć jako jedna ze stron w grze interesów europejskich, a natomiast pragnąc nie zrywać ze swą tradycyjną rolą pośrednika między mocarstwami kontynentu.

Nakoniec podkreśla się tu, że Anglija gotowa jest przystąpić do paktu konsultacyjnego w sprawie niepodległości Austrii, uważając, iż przez to samo wzmocnienia gwarancje bezpieczeństwa, której Francja nie może nie uznać. Z drugiej strony fakt zbliżenia francusko-włoskiego wyzyskiwany jest w Anglii jako argument nacisku na Francję pod pozorem, że jej bezpieczeństwo wzrosło, więc może być więcej ustępliwą wobec Niemiec, a równocześnie nie potrzebuje się wiązać z Rosją.

Ogólne wreszcie jest tu przekonanie, że Niemcy nie będą mogły przeciągać struny i, z chwilą przyznania im równości praw, będą musiały oświadczyć się, czy chcą współpracować z innymi mocarstwami i przystąpić do konwencji ograniczającej zbrojenia.

S. M.

Wymowne milczenie

Piszą nam ze sfer nauczycielskich:

Na ostatniej, dorocznej sesji Państwowej Rady Oświecenia Publicznego jeden z jej członków, (z ramienia „sanacyjnego“ Związku Nauczycielstwa Polskiego) odważnie poruszył jedną z największych bolączek dzisiejszego życia nauczycielskiego. Oto, powołując się na słowa ministra o ofiarnej i do granic ludzkich możliwości posuniętej wytrwałości nauczycielstwa, stwierdził, że: „te zasoby fizyczne i psychiczne zostały zupełnie wyczerpane, a nadmiar złego nauczycielstwa jest stale wykorzystywane przez czynniki polityczne do robót, nie wspólnego z zawodem nie mających, do robót, przynoszących umię nauczycielowi i w rezultacie przekształcających społeczną rolę nauczyciela. Jeśli już w czasie ostatnich wyborów samorządowych tak daleko zaszły rzeczy, że policjanci ścigali nauczycieli z łózek o godz. 5 rano, by prowadzić wybory, jeśli każda wioskowa wielkość polityczna pozwalała sobie grozić nauczycielowi utratą kawałka chleba — to stwierdzić musimy, iż jest to ostatni moment, by tej deprawacji, godzącej w podstawy istnienia państwa, położyć kres...“

Epidemia grypy w Polsce

Od kilku miesięcy szerzy się w Poznaniu epidemia grypy. Choroba ta przyjęła zastraszające rozmiary; niema prawie domu, w którym nie byłoby chorych. Nie oszczędza ona nikogo, dotyka zarówno bogatych, jak biednych.

Wiadomości z różnych stron Polski podają, że wszędzie jest podobnie. W Warszawie naprzykład choruje w obecnym czasie około 100 tysięcy mieszkańców.

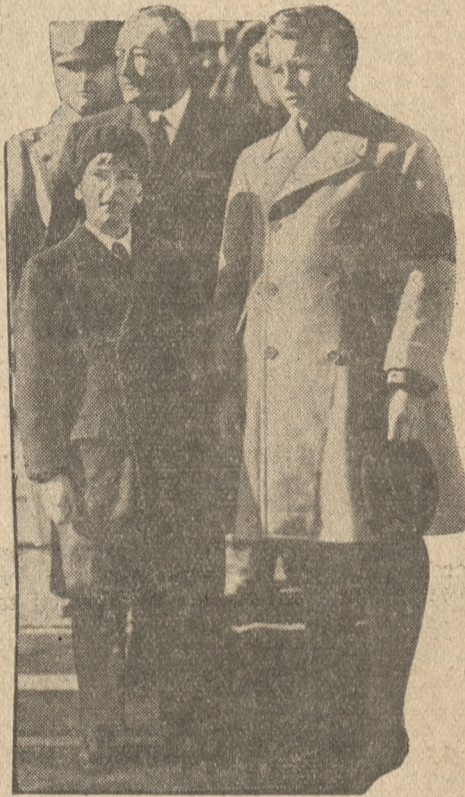
Należy przewidywać, że epidemia zajmie całe polacie kraju.

Zarazek grypy przenosi się bezpośrednio od chorego na zdrowego drogą oddechową, bądź przez zetknięcie ust z zakażonymi rękami, pokarmami etc. Tak czy inaczej dostaje się on zazwyczaj do jamy ustnej, gdzie znajduje świetne warunki rozwoju. Dlatego też celem uchronienia się od przeniknięcia zarazków grypy do organizmu, koniecznym jest odkażenie jamy ustnej. Polskim chemikom udało się wytworzyć preparat Paramint Erbe, który zawiera składniki, niszczące usadowione w jamie ustnej zarazki. Tabletki Paramintu, przyjemne w smaku, rozpuszczając się w jamie ustnej, wyzwalają składniki bakterjologiczne i w ten sposób działają odkażająco na siedlisko zakażenia.

W czasie obecnej epidemii grypy tabletki te powinny znajdować się w każdym domu i w kieszeni każdego, kto pragnie uniknąć tej przykrej, osłabiającej ustrój, choroby.

Pg 2510/11-5.61/2

PRZYSZLI KRÓLOWIE

Rumuński następca tronu Michał (z prawej) przyjechał do Białogrodu w odwiedziny do króla Piotra II. (z lewej).

wacji, godzącej w podstawy istnienia państwa, położyć kres...“

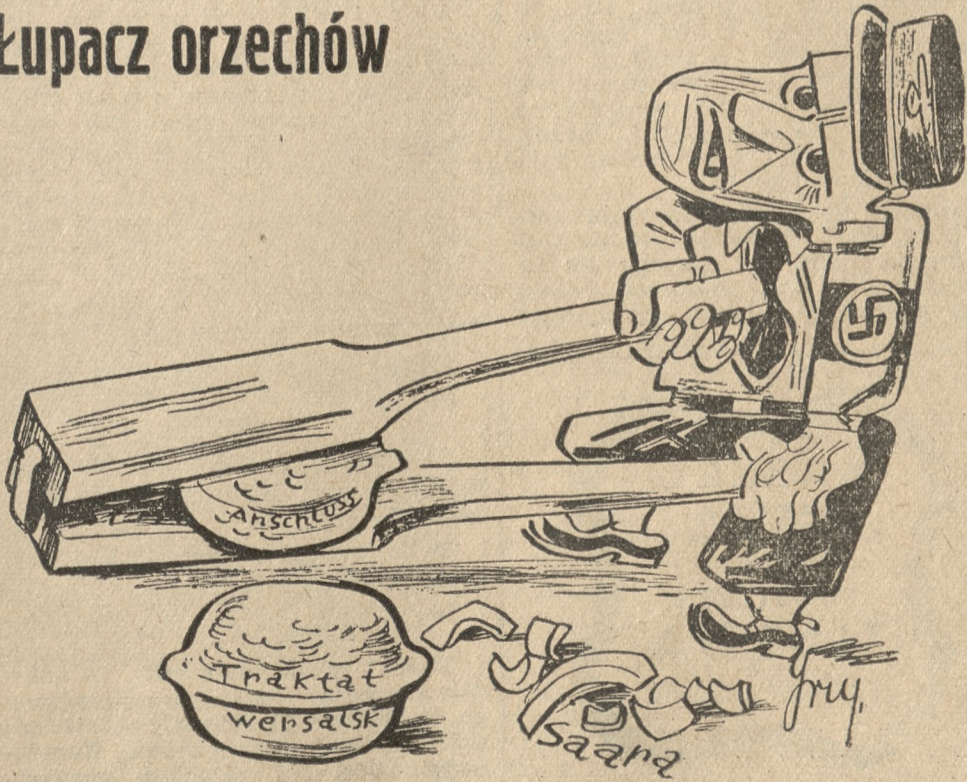
Tak podaje „Głos Nauczycielski“ w nr. 14 z d. 9 grudnia 1934. Pan minister odpowiadał na różne rzeczy, ten jednak głos pominął milczeniem, choć zdaje się, dosyć był wyraźny i głośny...

Sprawa ta jednak ma jeszcze i inne oblicze. Wszakże w klubie porządowym zasiada coś 25 nauczycieli z tegoż związku nauczycielskiego. A jednak nie słyszano się nigdy o jakimś męskim ich wystąpieniu w obronie krzywdzonego nauczycielstwa. Składali już mandaty swoje różni posłowie z B. B. W. R., nie mogąc widocznie pogodzić swoich przekonań z głosowaniem na rozkaz, nie słyszeliśmy jednak o rezygnacji z mandatu poselskiego żadnego z nauczycieli-posłów z powodu polityki własnego klubu wobec nauczycielstwa.

Wszak jakieś 98 proc. inspektorów szkolnych, bardzo często piastujących prezesury czy wiceprezesy powiatowe B. B. W. R., to dawni związkowcy i dzisiaj jeszcze do związku należą. Wszak sam p. Janusz Jędrzejewicz, którego dawniej na łamach „Głosu Nauczycielskiego“ nazywano kolegą, był członkiem zarządu związku i płatnym redaktorem jednego z pism związkowych. Wtedy nazywano to triumfem organizacji, dziś staje się jej klęską. Ostrzeżenia przed wciąganiem organizacji w wiry polityki „sanacyjnej“ pomijano albo milczeniem, albo wzgardliwymi docinkami.

Dziś trąbi się gwałtownie do odwrotu z tej fatalnej drogi. Tylko czy już nie za późno? Zbyt przecież nęczyca jest „dobrowolna współpraca“ całej armii nauczycielstwa, nawet w takich miejscowościach, dokąd różni „prezesi“ nie dojadą. Dlatego może nie było odpowiedzi...

Kupacz orzechów

Hitlerowiec: Kolejno i powolutku wszystkie je pogniót!

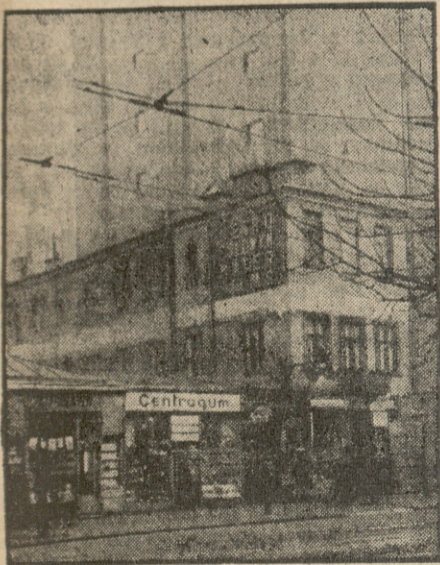
Stolica, czy Pipidówka

Warszawa wczoraj a dziś — Kto i co buduje — Czy doczekamy się wielkiej Warszawy?

Warszawa, w lutym

Ktokolwiek przyjeżdża do Warszawy po raz pierwszy i poświęca kilka dni na jej zwiedzanie, nie może — w efekcie — oprzeć się przekonaniu, że stolica nasza jest naprawdę miastem olbrzymich kontrastów. I tak też jest w istocie!

Wystarczy przejść się Marszałkowską, wstąpić do Ogrodu Saskiego, prze-wędrować Nowy Świat. Co krok inny obrazek. Oto obok wytwornej, napraw-

Najruchliwszym punktem Warszawy jest skrzyżowanie ulicy Marszałkowskiej z Aleją Jerozolimską. Minuta od dworca, a więc miejsce, które możnaby nazwać „wizytówką” Warszawy. Wystarczy jednak przejść kilkanaście kroków od tego skrzyżowania, by ujrzeć taki widoczek: dwie parterowe rudery, stara kamieniczka i przytem nowoczesny, wysoki dom mieszkalny. Ciekawe, że w tej niskiej kamieniczce mieści się polska ekspozycja najpotężniejszej amerykańskiej wytwórni filmowej „Metro - Goldwyn - Mayer”.

Fot. K. Jajkowski

da europejskiej wystawy sklepowej, przycupnął małeńki składzik, prawdziwy „handel głodem”; tu olbrzymia, kolorowa reklama neonowa, a przy niej szyldzik — dzieło jakiegoś pacykarza; przed chwilą otarłeś się o jakąś wytworną damę, jakby wyjętą z najnowszego, zimowego żurnala mód, by nieco dalej, w tłoku ulicznym, wpaść na nędznie odzianą kobiecinę w chustce na głowie. A jakże często zdarza się widzieć cudną limuzynę, cichutko sunącego „Paćkarda”, a za nim zabrudzony wóz jednokonny, naładowany... śmieciami!

Zdarza się też, że wśród przechodniów — postępowych Żydów i chałciarzy z brodami — zauważysz twarz „swojską”, twarz Polaka-katolika, właściciwego mieszkańca i pana Warszawy (choć rzeczywistość wygląda — niestety — inaczej!).

Do tego typu kontrastów można się od biedy przyzwyczaić. Prędzej, czy później ulegną przeobrażeniu na korzyść, znikną z warszawskiego pola widzenia, ustępując miejsca przemianom, godnym cywilizacji i kultury polskiej.

gorzej przedstawia się inna sprawa: wygiąd ulic stolicy przeszło trzy-

dziesiątomiljonowego państwa. Z tem jest już całkiem źle!

Wprawdzie przyznać trzeba, że za czasów zaborcy Warszawa traktowana była po macoszemu. Uważano ją za krowę, mającą mało ryczeć, ale dużo dawać mleka. Ślicznego, pełnotłustego. Moskale wysysali wprost pieniądze z warszawiaków, zużytkowując je na upiększanie Petersburga, czy Moskwy, natomiast nie z troską się o wygiąd grodu nadwiślańskiego. Bo tak im było wygodnie.

Ta polityka urbanistyczna Moskale mści się na Warszawie po dziś dzień. Dużo, co prawda, zmieniło się od czasów odzyskania przez państwo polskie niepodległości, ale to jeszcze nadal kropla w morzu.

Bo cóż znaczy, że głaska naszą ambicję określanie Warszawy mianem „Paryża Wschodu”, coż mówi tych kilka gmachów wybudowanych w ostatnich latach? Nie ratuje sytuacji ani niebotyk na Placu Napoleona, ani fakt, że powstały śliczne, nowoczesne przedmieścia i całe kolonie pięknych will, kiedy roztropny mieszkaniec stolicy, wędrując ulicami, zadaje sobie pytanie: stolica to, czy Pipidówka?

Pewnie, cieszy go, iż wzniesiono cały szereg z przepychem urządzonych budynków państwowych, banków, gmachów instytucji społecznych. Ow-

Warszawa stolica Polski, odwiedzana jest każdego dnia przez licznych przyjezdnych z kraju i zagranicy. Za ledwie opuszczają dworzec główny, ciekawym wzrokiem rzucają wokoło. A na powitanie tak oto prezentuje się im nasza stolica. (Widok z dworca na ulicę Marszałkowską. Szereg niskich, piętrowych ruder, jakby dla ironji oblepionych nowoczesnymi reklamami neonowymi. Jedyna pociecha, że na miejscu chatki staną ma wkrótce 14-piętrowy budynek).

Fot. K. Jajkowski.

szem, jest na co patrzeć. Nowoczesna architektura, rozmach, dachy niemal pod chmurami. Ale kto to wybudował, za czyje pieniądze i czy ten lub ów gmach był naprawdę tak potrzebny? Buduje się dużo. Buduje rząd, liczne spółdzielnie, nie brak także inicjatywy prywatnej.

Już, już chcielibyśmy być dumni z każdego nowego budynku, chcielibyśmy pokazywać go znajomym przybyłym i gościom z zagranicy, lecz nie-

bardzo mamy odwagę.

Dlaczego?

I tutaj dochodzimy do sedna rzeczy. Rudery, rudery, rudery...

Pełno ich, zwłaszcza w śródmieściu, w sercu stolicy, nie mówiąc o starych przedmieściach. Szpecą ulicę, psują humor i zdają się wytykać nam, że jesteśmy starzy, zgrzybiali, nędzni i mali. Takich ruder ma Marszałkowska dziesiątki, Nowy Świat może się także kilkoma „pochłubić”, nie brak ich w Alei Jerozolimskiej i wszystkich bocznych ulicach śródmieścia. Zabrakłoby miejsca na wyszczególnienie każdego z tych punktów, najlepiej ilustrują je załączone zdjęcia. Warto się im dobrze przypatrzeć, powiedzą bowiem więcej, niż całe tomy.

Na szczęście pojawiają się coraz częściej głosy, domagające się w jak najszybszym tempie usunięcia ruder, przede wszystkim z głównych ulic. Zabrała się także do pracy istniejąca przy magistracie komisja rozbudowy Warszawy. Opracowano dziesiątki planów, rozpatrzono najnowsze projekty budowlane osób prywatnych, słowem: ma być lepiej. Z wiosną zapowiedziano przystąpienie do zamierzonych robót, kierując się zasadą: wielka i piękna Warszawa!

Zniknie więc chatynka przy zbiegu Marszałkowskiej i ulicy Widok, uste-

pując miejsca 14-piętrowemu gmachowi. Tam, gdzie obecnie mieści się restauracja „Pod Bacchusem”, na narożniku Marszałkowskiej i Złotej, stanie w przeciągu pięciu lat, kosztem 11 milionów złotych, olbrzymia kamienica z mieszkaniami, lokalami biurowymi, kinem, kawiarnią, restauracją, lokalami rozrywkowymi, o niskich cenach, obliczonych na masową frekwencję. Gmach ten buduje włoskie to-

Przy cierpieniach nerek, chorobach dróg moczowych, pęcherza moczowego i dolnego odcinka kiszek naturalna woda gorzka Franciszka-Józefa łagodząca i usuwa szybko gwałtowne bóle przy wypróżnieniu. Zalec. przez lek. Tg 195

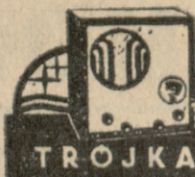
warzystwo ubezpieczeń „Assicurazioni Generali”. Zniknie także (nareszcie) parterowy budynek na Nowym Świecie, naprzeciw wylotu ulicy Świętokrzyskiej. Odetchną wówczas wszyscy warszawiacy, tem bardziej, że władze budowlane posiadają projekt wybudowania w tem miejscu 6-piętrowego domu mieszkalnego, a za nim — w odległości kilkudziesięciu metrów — stanie 12-piętrowy budynek.

Wymieniliśmy kilka, i to najbliższych realizacji projektów. Jest ich cała masa i obejmują różne punkty Warszawy. Jeżeli do nich dołączymy opracowane projekty przebudowy Placu Piłsudskiego i całego Nowego Świata, możemy pozwolić sobie na przypuszczenie, że z wiosną zapanuje ożywiony ruch budowlany, w którego efekcie doczekamy się wielkiej Warszawy, naprawdę godnej imienia „Paryża Wschodu”.

ELLIOT.

CENA KREDYTOWA 255 ZŁ

(WRAZ Z 4 LAMPAMI)

PHILIPS JUNIOR

Niebezpieczne fantazje

Opinia zagraniczna, chcąc dowiedzieć się czegoś pewnego o liniach wytycznych polskiej polityki zagranicznej, a natrafiając u naszych czynników oficjalnych na małomówność i tajemniczość, czerpie z natury rzeczy z źródeł, jakie się nadarzą, często kroć o podejrzaną wartość. Nie potrzeba dodawać, że to sprawie polskiej nie wychodzi na dobre.

Cytujemy poniżej tego rodzaju odgłos, jaki znaleźliśmy na łamach paryskiego „Matina”, pochodzący od londyńskiego korespondenta tego pisma. Słuchajmy czego dowiadują się czytelnicy „Matina” z Londynu:

„Bardzo pouczający jest wielki artykuł, opublikowany przez b. członka regencji Studnickiego w pewnym piśmie, które często otrzymuje informacje z polskich kół miarodajnych. Autor artykułu oświadcza, że Polska może sobie wiele obiecywać po środkowo-europejskim bloku, obejmującym Polskę, Niemcy, Austrię i Węgry, do którego przystąpiłyby później Rumunia, Jugosławia, Grecja, Turcja i państwa bałtyckie. Blok objąłby wówczas państwa z ludnością, liczącą około 200 milionów głów.

„Wojna niemiecko - polska — pisze Studnicki — skończyłaby się niewątpliwie klęską Polski. Dlatego musimy dojść do sojuszu z Berlinem, sojuszu, który doprowadzi do tego, że granice narzucone nam przez traktat ryski zostaną rozszerzone. Wówczas będzie nasza granica zachodnia skutecznie broniona, a stworzenie niezależnego państwa ukraińskiego otworzyłoby nam dostęp do Morza Czarnego”.

Studnicki wywodzi następnie, że wojna rosyjsko-japońska jest nieunikniona, a według wszelkiego prawdopodobieństwa w zmaganiu tem ulegnie Rosja, wobec czego Japonia będzie mogła dokonać aneksji wschodniej Syberji.

„Nowy sojusz Francji, Czechosłowacji i Rosji — kończy autor artykułu — zdaje się być faktem dokonanym. Temu wydarzeniu musi być przeciwstawiony blok środkowo-europejski, który będzie miał za zadanie urzeczywistnić „anschluss”, dokonać rewizji granic węgierskich oraz doprowadzić do anulowania obowiązujących traktatów i do skreślenia w późniejszej Czechosłowacji z karty europejskiej”.

Tego rodzaju brednie stają się pokarmem dla czytelników na zachodzie!

Ciekawa rozprawa

Kraków, 5 lutego.

Wiele zamieszania w krakowskich kołach „sanacyjnych” wywołały zeszłego roku „listy otwarte do żołnierskiej braci legionowej”, opublikowane przez b. legionistę Teofila Hussa. W listach tych autor postawił szereg ciężkich zarzutów różnym „sanatorom”, odgrywającym obecnie wielką rolę w Krakowie.

Jednym z takich listów uczuł się dotknięty Marcin Wenzel i wniósł skargę przeciw autorowi o zniesławienie. Obecnie toczy się w tej sprawie proces przed sądem grodzkim. Na pierwszej rozprawie zeznawało kilkunastu świadków, którzy część zarzutów potwierdzili. Szczególnie obciążające były zeznania b. urzędnika policji Bolesława Riedla.

Zaznaczyć trzeba, że zarzuty, postawione przez Hussa Wenzelowi stoją w związku z nadaniem temu ostatniemu Krzyża Niepodległości.

Rozprawa z oskarżenia publicznego przeciw Hussowi o trzy listy otwarte odbędzie się w marcu. Obecnie Huss przebywa w areszcie śledczym. Aresztowanie nastąpiło w związku z ulotką p. t. „Curriculum vitae Olearczyka” (M)

Na Nowym Świecie, naprzeciw wylotu ulicy Świętokrzyskiej, znajduje się stara chatynka, godna może jakiegś zapadłej dziury, ale nie Warszawy. Władze budowlane mają ją zburzyć na wiosnę i przystąpić w tem miejscu do budowy 6-piętrowej kamienicy, za którą stanie 12-piętrowy niebotyk.

Fot. K. Jajkowski

Pomaga
w przeziębieniu
la mala tableta
ASPIRIN
Do nabycia we wszystkich aptekach.
nr 6 051

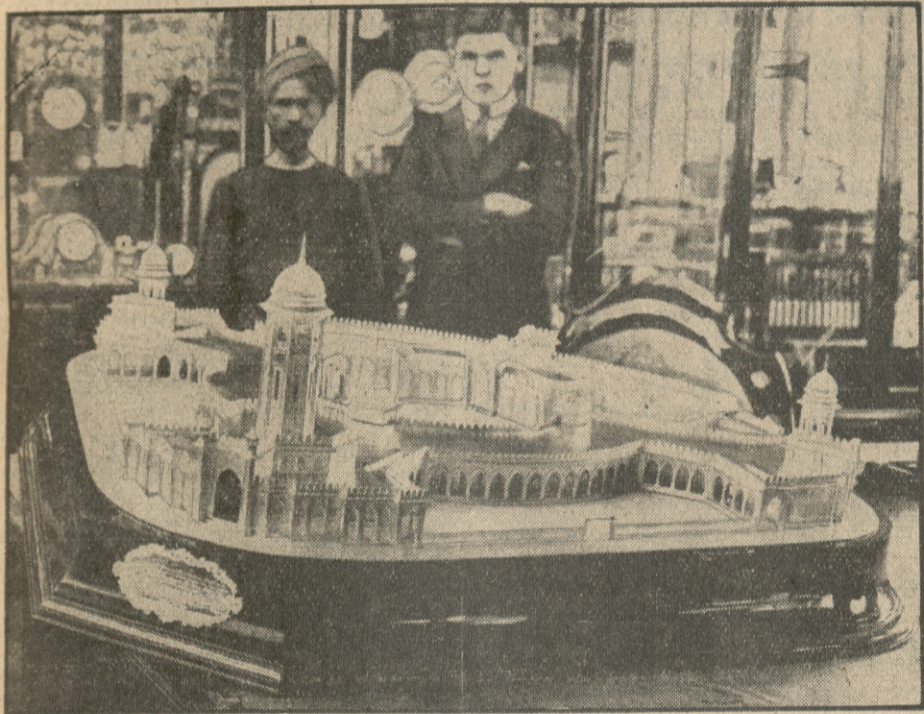

OD LAT 35 W SŁUŻBIE DZIECKA - PUDER BEBE SZOFMANA

ng 4828

Nizam najbogatszej prowincji indyjskiej Hyderabad, uchodzący za jednego z najbogatszych na świecie, zamówił sobie srebrny model hali targowej „Muzzan Jahi” w Hyderabad, której uroczystego otwarcia dokonam sam nizam. Model ten widzimy na powyższym zdjęciu; architektura hal targowych budzi powszechny podziw.

75 lat „Hrabiny”

Na dzień dzisiejszy przypada 75-letni jubileusz prapremjery opery „Hrabina”.

Wtorek, dzień 7 lutego 1860 r., kiedy nareszcie dawno zapowiadana nowa opera ta ukazała się poraz pierwszy na scenie teatru warszawskiego, był dla Moniuszki dniem pięknym i wielkim. Teatr był przepelniony widzami, a kompozytora przyjęto, gdy się tylko ukazał w orkiestrze, z prawdziwym zapalem rzesistemi oklaskami, tak że „5 minut” musiał się jeszcze kłaniać przy pulpicie.

Ta niepoohamowana życzliwość Warszawian dla „swego” artysty była najpewniejszą zapowiedzią świetnego powodzenia nowej opery, którą wykonano „z wszelką poprawnością i zamilowaniem”. Nie dziw też, pisze sprawozdawca „Gazety Warszawskiej”, że Hrabina „owo (sic!) wypieczona dziecko” imaginacji kompozytora, przyjęta została z zapalem prawie większym jak „Halka”... „Hrabina jest wykonana w innym rodzaju aniżeli Halka — pisze drugi krytyk — a jeżeli jej nie przewyższa pod względem pełności mu-

zyki i ujęcia artystycznego, to z pewnością jej dorównywa”. Inny znów z grona Arystarchów stwierdza „duży postęp w technicznej stronie kompozycji”... „Hrabina, napisana do libretta współtwórcy „Halki”, Włodzimierza Wolskiego, zawiera wielką ilość pięknych melodyjnych partyj. Do gustu publiczności przypadła najwięcej muzyka antraktowa przed ostatnim aktem, polonez na cztery wiolonczele”... „Jako opera komiczna różni się wielce od swej poprzedniczki Halki. Są tam też dwa nowe efekty”: Divertissement baletowe w II akcie i „arja włoska”, w której, zwalnając się od wpływów wagnerowskich, Moniuszko przedstawia się nam jako kompozytor klasycznego bel canto”.

Partię hrabiny śpiewała Rivoli, a Bronię pani Chodowicka, to też Hrabina „zdołała publiczność szturmować” i doczekała się w pierwszym jeszcze roku 18 przedstawień.

Szkoda, że opera nasza nie pamiętała o jubileuszu i nie dała nam wznowienia miłego i chętnie zawsze słyszanego dzieła.

Miljarder — robociarzem

Odziedziczył: 30 milionów dolarów, 18 sztybów naftowych, 50 000 sztuk bydła itd. — Sympatyczny warunek

Warsztaty przemysłowe w Billancourt, na przedmieściu Paryża, należące do wielkiej francuskiej wytwórni samochodów, przeżywają obecnie wielką sensację: pracownicy bowiem dowiedzieli się w tych dniach, z prasy paryskiej, że jeden z robotników odlewni, numer 192 206 — jest autentycznym miljardierem. Jest to 30-letni Eugenjusz Paris, rodem z Bajony. Od dwóch lat pod przymusem bezwzględnej klauzuli testamentarnej, pracuje on gorliwie jako zwyczajny robotnik, nie robiąc długów i nie pożyczając od nikogo, pod groźbą, gdyby miał postąpić inaczej, utraty olbrzymiego spadku 30 milionów dolarów, zdeponowanych na jego nazwisko w jednym z wielkich banków nowojorskich. Poza ten spadek obejmuje 18 sztybów naftowych, 50 tysięcy sztuk bydła i całą okolicę, mieszczącą się między San Francisco a Hollywood.

Stryj szczęśliwego młodzieńca, tego samego imienia i nazwiska, mając lat 16, wyemigrował do Ameryki Południowej. Po zdobyciu skromnego kapitału, po wojnie światowej, przeniósł się do Stanów Zjednoczonych Am. Północnej, gdzie dzięki szczęśliwym spekulacjom zdobył w krótkim czasie olbrzymi majątek. Dwa lata temu, na łożu śmierci, spisał testament, którym wszystko co posiadał zapisał siostrzeńcowi.

Pewnego dnia, gdy młody Paris pracował jeszcze w Biarritz, zgłosił się do niego niejaki William Powell, który oznajmił mu, że był sekretarzem zmarłego stryja, wręczył mu dokumenty, odnoszące się do spadku. Radość Eugenjusza uległa znacznemu ochłodzeniu, gdy się bliżej zapoznał z klauzulami testamentu, tem bardziej, że Powell dał mu wyraźnie do zrozumienia, że zawładnięcie tak wielkiego majątku wymagało z różnych względów dłuższego czasu, a między warunkami był jeden, zmuszający spadkobiercę do pracowania na życie przez 2 lata z rzędu, nie robiąc długów, ani zaciągając pożyczek. — Kiedy, — Paris oświadczył jed-

nemu z dziennikarzy — przed dwoma laty wiadomość o spadku rozniosła się w Biarritz, gdzie wówczas, jak rok wcześniej, byłem zatrudniony jako nauczyciel pływania w jednym z miejskich zakładów kąpielowych, wszyscy powarjowali. Wielka firma samochodowa zaoferowała mi dwa wozy, wartości pół miliona franków. A tymczasem, narazie, jestem zatrudniony w fabryce samochodów — jako odlewnicz. Kupię sobie samochód, z tych, które obecnie buduje, ale wtedy dopiero, gdy wejdę w posiadanie spadku. Niedawno temu liczne domy bankowe ofiarowały mi

Teatr Wielki wystawił piękną operetkę „Hrabina Dubarry” której premjera spotkała się z wielkiem uznaniem publiczności i prasy. Najbliższe przedstawienie tej rokującej długiej żywot na naszej scenie operetki odbędzie się w piątek dnia 8 b. m.

olbrzymie pożyczki. Mogłem stać się milionerem, nie odebrawszy jeszcze spadku, gdybym był tylko tego zapragnął. Lecz warunki testamentu są zbyt jasne, więc nie chciałem przychylić się do unieważnienia zapisu.

— Nie przestałem pracować. Nie łatwo jest jednak znaleźć pracę, taką, jakąby sobie człowiek życzył, w czasach kryzysowych. W Biarritz nie mogę zimą nic zarobić, przybyłem więc do Paryża, gdzie ciężko pracuję.”

Młody kandydat na miliardera, jako nauczyciel pływania, poznał księcia Wally, księcia Kentu, licznych asów sportowych, jak Borotrę, Suzannę Lenglen i wielu artystów. W dalszym ciągu, dziennikarzowi, który z nim rozmawiał, powiedział: — Widziałem zbliska artystokrację francuską, amerykańską i hiszpańską. Niech mi pan wierzy, jeżeli stanę się wkrótce bogatym i będę mógł się w jej kołach obracać, nie będę żył według tego wzoru. Ci ludzie mają inną umysłowość. Ja czuję się szczęśliwy, gdy mogę z żoną iść do kina, wydając parę franków. Dla nich — niema już żadnych przyjemności ani rozrywek. Gdy niezadługo stanę się prawnym właścicielem miliardów, będę żył mimo wszystko skromnie, a żona moja zajmować się będzie nadal naszym synkiem, który, gdy dorośnie, będzie musiał również pracować. Ma jeszcze dużo czasu przed sobą, gdyż liczy dopiero 22 miesiące”.

„Robotnik — miliardera” za kilka miesięcy będzie już tylko miliardem, a w międzyczasie pragnie tylko opuścić oddział odlewni i przejść do oddziału sprzedaży. Fabryka, która liczy na niego jako stalego i dobrego klienta, nie odmówi z pewnością skromnemu jego życzeniu.

S. F.

Pochodzenie brydża

Tak bardzo rozpowszechniony obecnie na całym świecie brydż, który posiada gorących zwolenników zarówno wśród kobiet jak i mężczyzn, jest grą stosunkowo nową. Podstawą z której wywodzi się brydż, jest niewątpliwie gra w wista, ale dokładna data powstania modyfikacji tej gry w brydża ani też kraj, w którym ta przemiana została dokonana, nie są znane. Według wszelkiego prawdopodobieństwa gra w brydża pojawiła się po raz pierwszy w krajach Lewantu i była uprawiana w klubach karcianych Konstantynopola i Grecji około roku 1875. Znana ona tam była jako „Biritch”, lub „Wist rosyjski”, lecz nie dowodzi to wcale jej rosyjskiego pochodzenia. Pod tą nazwą wprowadzona została do Francji w roku 1890 przez pewnego dyplomata francuskiego, który zapoznał się z nią podczas pobytu w Konstantynopolu. „Biritch” wprowadzony został do klubów paryskich i rozpowszechnił się szybko wśród szerokiej publiczności.

W roku 1894 dopiero „biritch” przekroczył La Manche i został wprowadzony przez lorda Brougham do znanego klubu lodyńskiego Portland - Club. Sukces nowej gry był piorunujący i w ciągu kilku miesięcy znikł z klubów dawny wist, ustępując miejsca „biritchowi”.

Istnieją jednak poszlaki, iż gra ta znana już była wcześniej w Anglii i uprawiana w kołach pochodzenia greckiego. Mianowicie w British Museum zachowany jest egzemplarz broszury, wydanej w r. 1886 i zatytuowanej: „Brititch lub wist rosyjski”. W Anglii dawna nazwa „rosyjskiego wista” przekształcona została na używaną dotąd nazwę „bridge”. Istnieje romantyczna wersja, uzasadniająca tę zmianę. Legenda głosi mianowicie, iż w pewnym miasteczku hrabstwa Leicestershire mieszkali dwie rodziny, które codziennie odwiedzały

Taniej niż kilo pomarańczy
bo tylko zł. 1'20
kosztuje puszka
OVOMALTYNY
ovomaltyna przewyższa pomarańcze pod względem odżywczym, zawiera bowiem oprócz dużej ilości witamin wszystkie niezbędne dla organizmu ludzkiego składniki odżywcze

„nabywa w aptekach, sklepach aptecznych, sklepach spożywczych.”
FABRYKA Chemiczno-Farmaceutyczna WANDERLICH & KROBOW
Ovomaltine

ng 6062

„Moja Ciotka — Twoja Ciotka — Cała Rodzinka”

Oto przebój, który porwał liczną zebraną wytworną publiczność na wczorajszym wieczorze Witolda Elektorowicza w „IKS-ie”. Czarujący ten piosenkarz wystąpi jeszcze tylko jeden raz, dziś w środę o godz. 9 wieczorem z jeszcze bogatszym repertuarem. Powyżej Witold Elektorowicz w wykonaniu Witolda Gawęckiego.

się, na zmianę, celem zagrania partyjki „wista rosyjskiego”. Jedyna droga między domami tych rodzin prowadziła przez most, będący w bardzo złym stanie i niebezpieczny do przechodzenia w nocy. Utarło się, iż codziennie wieczorem goście zwracali się do gospodarzy ze słowami: „A więc jutro przychodzi wasza kolej na most (ang. bridge). I tak nowa gra nazwana została od niebezpiecznego mostu bridge'em. Z biegiem czasu przeszła ona szereg modyfikacji i w obecnej formie znana jest w całym świecie cywilizowanemu.”

Urodzony w roku 1634 i... żyje!

Niezwykły dar otrzymał w tych dniach król angielski Jerzy. Oto w drodze do Anglii znajduje się zółw, liczący przeszło 300 lat.

W roku 1774 kapitan Cook, słynny żeglarz angielski, musiał naskutek braku żywności przymusowo lądować na pewnych nieznanych nikomu wówczas wyspach oceanu Spokojnego. Na wyspach tych, zwanych przez tubylców krajem Tonga, zgotowano mu tak miłe przyjęcie, że nazwał je Wyspami Przyjacielskimi. Pragnąc zostawić coś na wyspach tych na pamiątkę, ofiarował tamtejszemu władcy swego zółwia, który miał już wówczas sto lat. Król Tubu z Tonga przyjął ów dar, mówiąc, że może kiedyś zwróci go Anglii. Obecnie potomkini owego króla — panująca na wyspach królowa Salote, postanowiła wypełnić obietnicę swego przodka. Jadąc do Anglii, gdzie zamierza kształcić syna, zabrała ze sobą owego zółwia, jako dar dla króla.

Obłożony język...

brak apetytu... Zwróćcie uwagę na działanie żołądka. Zażyjcie kilka razy ziola francuskie The Chambard, które niezawodnie regulują wypróżnienie. Cena torebki 35 gr. ng 6046

Sluzacy - szofer
obeznany w ogrodnictwie prosil o jakakolwiek posade woznego — portjera lub nkasenta. Skromne warunki. Oferty Kurjer Pozn. zdg 52 138

Dziewczyna
mloda poszukuje posady najchetniej u samotnej osoby. Oferty Kurjer Poznanski zdg 52 491

Ksiazkowy
bilansista, poszukuje posady. — Oferty Kurjer Pozn. zdg 52 533

Sluzaca
do wszystkiego od zaraz lub 15. szuka posady. Laskawe zgloszenia do Kurjera Poznanskiiego zdg 52 196

Pracznka
szuka prania. Wierzbicetec 43. m. 7. zdg 51 260

Dobry dekorator - pomocnik
z branzy kolonialno - zelaznej potrzebny Franciszek Brzeski Kartuzy. Pomorz. zdg 52 588

Pracznka - prasowaczka
szuka pracy w dom poza domem. Oferty Kurjer Poznanski zdg 51 793

Polecam
uczniwego rzalca, kawalera, lat 34, pracowal 8 lat, odchodzi z powodu ukozczenia dzierzawy. Oferty Kurjer Poznanski zdg 52 506

Kucharka
mlodsza szuka posady. Oferty Kurjer Poznanski zdg 52 502

Sluzaca
do wszystkiego, uczciwa z cozkolwiek gotowaniem, szyciem od zaraz albo od 15. 2. szuka posady Zgloszenia Kurjer Poznanski zdg 52 194

Techn.-dentystka
dzialna kauczuku zlocie (lane) zastap czesciowo operatywie. — Plac pol roku praktyki, poszukuje posady. Oferty Kurjer Poznanski zdg 51 276

Mleczarza
samodzielnego z kaucja poszukuje zaraz. Oferty Kurjer Poznanski zdg 52 594

Pracznka - prasowaczka
szuka pracy w dom poza domem. Oferty Kurjer Poznanski zdg 51 793

Polecam
uczniwego rzalca, kawalera, lat 34, pracowal 8 lat, odchodzi z powodu ukozczenia dzierzawy. Oferty Kurjer Poznanski zdg 52 506

Kucharka
mlodsza szuka posady. Oferty Kurjer Poznanski zdg 52 502

Sluzaca
do wszystkiego, uczciwa z cozkolwiek gotowaniem, szyciem od zaraz albo od 15. 2. szuka posady Zgloszenia Kurjer Poznanski zdg 52 194

Techn.-dentystka
dzialna kauczuku zlocie (lane) zastap czesciowo operatywie. — Plac pol roku praktyki, poszukuje posady. Oferty Kurjer Poznanski zdg 51 276

Mleczarza
samodzielnego z kaucja poszukuje zaraz. Oferty Kurjer Poznanski zdg 52 594

Pracznka - prasowaczka
szuka pracy w dom poza domem. Oferty Kurjer Poznanski zdg 51 793

Polecam
uczniwego rzalca, kawalera, lat 34, pracowal 8 lat, odchodzi z powodu ukozczenia dzierzawy. Oferty Kurjer Poznanski zdg 52 506

Kucharka
mlodsza szuka posady. Oferty Kurjer Poznanski zdg 52 502

Sluzaca
do wszystkiego, uczciwa z cozkolwiek gotowaniem, szyciem od zaraz albo od 15. 2. szuka posady Zgloszenia Kurjer Poznanski zdg 52 194

Techn.-dentystka
dzialna kauczuku zlocie (lane) zastap czesciowo operatywie. — Plac pol roku praktyki, poszukuje posady. Oferty Kurjer Poznanski zdg 51 276

Mleczarza
samodzielnego z kaucja poszukuje zaraz. Oferty Kurjer Poznanski zdg 52 594

Pracznka - prasowaczka
szuka pracy w dom poza domem. Oferty Kurjer Poznanski zdg 51 793

Polecam
uczniwego rzalca, kawalera, lat 34, pracowal 8 lat, odchodzi z powodu ukozczenia dzierzawy. Oferty Kurjer Poznanski zdg 52 506

Kucharka
mlodsza szuka posady. Oferty Kurjer Poznanski zdg 52 502

Sluzaca
do wszystkiego, uczciwa z cozkolwiek gotowaniem, szyciem od zaraz albo od 15. 2. szuka posady Zgloszenia Kurjer Poznanski zdg 52 194

Techn.-dentystka
dzialna kauczuku zlocie (lane) zastap czesciowo operatywie. — Plac pol roku praktyki, poszukuje posady. Oferty Kurjer Poznanski zdg 51 276

Mleczarza
samodzielnego z kaucja poszukuje zaraz. Oferty Kurjer Poznanski zdg 52 594

Przedplata na miesiac luty 1935 roku za oba wydania razem w Poznaniu... Ogloszenia na stronie 6-lamowej 25 gr., na stronie 4-lamowej przy koncu tekstu redakcyjnego 60 gr., na stronie czwartej (lub piatej) 100 gr. na stronie drugiej (lub trzeciej) 120 gr. przed wiadomosciami potocznie 200 gr wyki. Ogloszenia skomplikowane oraz z zastrzezeniem miejsca 20% nad do godz. 22 u stroza, do wydania glownego przyjmujemy do godz. 18.30, w naglych wypadkach do godz. 11.15, wieksze dluzej wedlug moznosci. Drobne ogloszenia najwyzej 100 slow w tem 5 naglowk.; slowo naglowk. (tuste) 25 gr, kazde dalsze slowo 15 gr. Za roznicie miedzy zestawem a wysokościa ogloszenia, powstale wskutek matryce, wydawnictwo nie odpowiada